

EL GOVERNADOR CIVIL: CONTROL SOCIAL I POLÍTIC A LA BARCELONA DELS SEGLES XIX I XX

RISQUES CORBELLA, Manel. *L'Estat a Barcelona. Ordre públic i governadors civils*. Barcelona: Editorial Base, 2012, 333 p., ISBN: 978-84-15267-68-3

Manel Risques, professor de la Universitat de Barcelona, s'aproxima a la figura del governador civil, institució política creada al segle XIX pel Govern de l'Estat per tal de representar-lo i exercir el control sobre les províncies. Aquest no és un tema nou per a l'autor, atès que ja l'havia analitzat en obres precedents com *El Govern Civil de Barcelona al segle XIX* (1995) i *El Palau de la Duana de Barcelona. De Govern Civil a Delegació del Govern* (2008), del qual aquest darrer llibre esdevé una versió corregida i ampliada.

L'aportació del llibre que ressenyem és doble. D'una banda, estudia en profunditat el càrrec, des de la seva instauració, després de l'aprovació de la Constitució de Cadis de 1812, fins a la seva supressió definitiva l'any 1997. Ho fa des de les seves diferents denominacions de cap polític, subdelegat de foment i governador civil, a l'hora que examina les competències que tenia atribuïdes, entre les quals les d'ordre públic, les relatives als processos electorals i a l'Administració local, que li atorgaven el control social i polític del territori.

Risques detalla el paper dels governadors davant la conflictivitat social del segle XX, en moments com l'enfrontament entre la patronal i els sindicats els anys vint i durant el franquisme. Resta clara en aquest cas la supeditació de l'autoritat civil a la militar representada pel capità general. S'incideix en el reforçament de les competències dels governadors civils durant el franquisme per tal d'arrelar el nou estat i reprimir les protestes i dissidències que van prendre força a partir dels anys seixanta.

Com a segona contribució, és igualment de notable interès el repàs biogràfic dels governadors que va tenir la província de Barcelona entre 1812 i 1997, com ara: Manuel Pavía, Severino Martínez Anido, Lluís Companys o Rodolfo Martín Villa, entre d'altres, que han protagonitzat la història recent del país.

Estudis com el de Josep Clara a les comarques de Girona i els treballs de la Universitat de Lleida en aquella demarcació, han posat de manifest com l'estament militar fou un dels col·lectius majoritaris entre els governadors civils del franquisme. El treball de Risques, amb més perspectiva històrica i àmbit cronològic, mostra com aquesta dinàmica era constant des del segle XIX i, com l'Estat recorria a militars per fer-se càrrec dels governs civils, especialment en períodes de conflictivitat.

Malgrat les restriccions a la consulta d'alguns fons de l'antic Govern Civil de Barcelona, estem davant d'una destacada i pionera aportació, per conèixer una de les estructures amb més poder i protagonisme de la nostra història recent.

Josep Calvet Bellera